

Dato: 11.06.2019 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: 19/12353 J.post ID: 19/129962
Saksbehandler: Tore Gulli
Saksansvarlig: Arthur Wøhni

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Formannskapet		

Strategisk næringsplan Bærum kommune 2019 – 2029

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Strategisk næringsplan for Bærum kommune 2019 -2029 og handlingsplan for 2019-21 sendes på høring.
2. Saken legges frem til politisk behandling høsten 2019. I saken skisseres også en videre prosess for å sikre involvering i arbeidet og opplegg for revisjon av planen tidlig i neste kommunestyreperiode. I dette arbeidet skal næringsstrategien ses i nær sammenheng med kunnskapskommunen Bærum.

SAKEN I KORTE TREKK

Gjeldende strategiske næringsplan ble vedtatt 17/6-15 og skulle gjelde for 2015-2018. Det var en intensjon om å legge frem en revidert forslag til næringsplan i god tid før utløpet av 2018. Rådmannen må beklage at dette ikke har latt seg gjøre.

Næringsplanen følges opp i kommunens løpende arbeid særlig gjennom nærings sjefens arbeid. Dette innebærer jevnlig bedriftsbesøk, blant annet sammen med ordfører og Bærum næringsråd. Sammen med Asker og Akershus fylkeskommune gis det tilbud til nyetablerere gjennom etablerertjenesten. Kommunen har aktivt støttet opp under felles tiltak for inkubatormiljøer, akseleratorer og fellesmiljøer for gründere og bedriftsetablerere. Det har vært arbeide med inkluderingstiltak (Globale Bærum) miljøtiltak (Klimaklok-prosjekter, Fairtrade) og støtte til sosialt entreprenørskap. I de siste årene har kommunen prioritert deltakelse og støtte til energiklyngemiljøet rundt Subsea Valley – nå Energy Valley. Representanter fra politisk og administrativ side i kommunen har bl.a. deltatt på ONS (oljemessen i Stavanger) og på den store oljemessen OTC i Houston (USA) foruten på den årlige Subsea Valley-konferansen på Fornebu. Det har vært aktiv dialog med Akershus Reiselivsråd, og i samarbeide med Asker kommune og landbrukskontorene har det blitt etablert en rekke tiltak for å øke verdiskapningen og sikre ny rekruttering til landbruket.

Kommunen opprettholder sin deltakelse i Simula. Kommunen støtter også opp under flere tiltak som fremmer næringsutvikling i Bærum så som «Kvinner i business», etablering av en

interkommunal ressursbank for gjenbruksmasser og «ungt Entreprenørskaps» arbeide for Innovasjonscamp'er for alle ungdomsskoler i kommunen.

Siden behandling av næringsplanen i 2015 har kommunen hatt et større fokus på kommunen selv som næringsaktør. Kommunen er en stor innkjøper av varer og tjenester. For å synliggjøre dette og gi lokalt næringsliv bedre kunnskap om kommunen som innkjøper, er det vært avholdt flere kontaktkonferanser. En eget kontaktpunkt for næringslivsspørsmål til kommunen er etablert, det samme er en database over lokale leverandører som har produkter og tjeneste de ønsker å tilby kommunen. Kommunens innovasjonsstrategi 2018-2020 og innkjøpsstrategi fra 2016 har klare koblinger mot næringsarbeidet. Det er viktig at dette tydeliggjøres bedre i ny næringsstrategi.

Kommunen har hatt en strategi for å sikre bedre koblinger mot universitet og forsknings siden (akademia). Etableringen av Kunnskapscenteret i 2016 var et ledd i dette. Arbeidet er nå videreført i nylig inngått samarbeidsavtaler med NTNU og med VID og rådmannen vil spisse arbeidet for å bli en mer aktiv kunnskapskommune.

Siden 2015 har klimaspørsmålet blitt mer aktualisert. Opprettelsen av Smart City Bærum ga fokus på partnerskap mellom kommune og næringsliv for å adressere klimautfordringene. Smart City Bærum videreføres nå inn i ny periode. Klimahandlingsplanen – Klimaklok kommune – ble vedtatt i 2018. FN's 17 bærekraftsmål er nå også i ferd med å legges til grunn både for kommuners og bedrifters strategier. Alle disse utviklingstrekkene fordrer at næringsstrategien nå gjennomgås.

Rådmannen har valgt å konsentrere seg om en kortfattet strategisk næringsplan fulgt opp at forslag til konkrete tiltak knyttet til næringsarbeidet. Bakgrunnskunnskap og beskrivelser av næringslivet i Bærum vil framkomme av dette saksfremlegget. Rådmannen vil også utarbeide et eget faktaark om næringslivet i Bærum. Dette vil følge saken ved en høring.

En kommune kan bidra til god næringsutvikling ved å legge til rette for næringslivet og invitere til samarbeid. Men en annen viktig rolle er å være «god på å være kommune». Det innebærer gode tjenester, bevisst samfunnsutvikling bl.a areal og transport, muligheter for aktiv fritid og god styring av kommunen. Tjenestene som i varetar oppgaver og funksjoner som er av direkte betydning for næringslivet bl.a. plan- og bygningsmyndighetene må vektlegge rask, enkel og rettferdig saksbehandling.

Næringsplanen vil derfor bestå av følgende elementer:

- Politisk saksfremlegg (denne saken)
- Strategisk næringsplan 2019-2029 (vedlegg 1)
- Tiltaksplan 2019-2021 (vedlegg 2)

Faktaark (utarbeides senere).

Rådmannen gjengir her kort mål og strategier for forslag til næringsplanen. Det vises til vedlegg 1.

Rådmannen foreslår følgende 5 målsettinger for næringsstrategien:

1. Bærum er attraktiv for lokalisering av næringsvirksomhet i regionen.
2. Bærum oppleves som en offensiv tilrettelegger for næringslivet
3. Bærum kommune bidrar til at næringslivet har god tilgang til spesialisert og relevant kompetanse

4. Bærum skal, i samarbeide med næringslivet, realisere en smart, digital og levende samfunnsutvikling

5. Bærum er «god på å være kommune» og gir befolkningen gode rammebetingelser for sin hverdag.

Gjennom næringsstrategien vil Bærum kommune:

- Bygge Sandvika som attraktiv regionby som kan tiltrekke seg innovative miljøer
- Videreutvikle Fornebu og Lysaker som viktig teknologiklynge og utstillingsvindu for grønn teknologi
- Ivareta et mangfoldig næringsliv med plass for nyskaping, forskning og innovasjon
- Legge til rette for et godt samarbeid mellom kommune, næringsliv og akademia
- Tilrettelegge for et aktivt næringsliv med bærekraftige og klimakloke løsninger
- Legge til rette for utvikling og etablering av næringsarealer i tråd med overordnet planverk
- Være en regional aktør som tar et helhetlig ansvar for utvikling av næringslivet med en relevant bredde av næringer
- Utvikle og forbedre forvaltning og myndighetsutøvelse gjennom dialog og samarbeid som bidrar til forutsigbare rammebetingelser og effektiv saksbehandling.

Det er utarbeidet en egen tiltak for 2019- 2020 – disse er omtalt i vedlegg 2.

Saksgang

Utviklingen av denne strategiske næringsplanen har foregått i samarbeide med, og med innspill fra mange seksjoner internt i Bærum kommune. I tillegg har det vært en god dialog med virksomheter og offentlige institusjoner i og utenfor regionen. Det etablerte foreningen «SmartCity Bærum» hvor kommunen også er en viktig aktør har gitt gode innspill i prosessen, det samme har en regelmessig dialog med organisasjoner som Bærum Næringsråd, Subsea Valley /Energy Valley Akershus Reiselivsråd, Asker og Bærum Handels- og Servicenærings Forening, Næringsseksjonen i Akershus Fylkeskommune, nabokommuner, andre interesseforeninger og samtaler med mange enkeltbedrifter.

Vedlegg:

Vedlegg 1 Strategisk næringsplan Bærum kommune 2019-2029	4496774
Vedlegg 2 Handlingsplan 2019 -2023 - Tiltak, prosjekter og målemetoder	4496775

DEL 2 – MER OM SAKEN:

1.Næringslivet i Bærum – lang historie; stor bredde, globalt og lokalt

Bærum kommune har et variert og robust næringsliv i vekst. Kommunen har over 4100 registrerte bedrifter med ansatte, hvor alle næringssektorer representert. Disse bedriftene har stor bredde i antall ansatte og kompetanse. Kommunen har 72 152 arbeidsplasser og 64 632 sysselsatte . Det vil si netto innpendling på 11 % (1/1-2018). Antallet bedrifter, og antallet ny-etableringer har vært jevnt økende de siste ti år. En relativt stor del av bedriftene konkurrerer i det globale markedet; andre er viktige støttespillere og leverandører lokalt.

Det generelle utdanningsnivået blant de ansatte i disse bedriftene er høyt. Forsknings-aktiviteten er høy, og tjenesteproduksjon og kompetanse-salg er dominerende aktiviteter. Samhandlingen regionalt og nasjonalt er stor. Det samme er innovasjonsgraden og omstillingsevnen. Arbeidsløsheten i kommunen har holdt seg stabilt lav. Når enkeltsektorer har hatt vanskeligheter har det for arbeidstagere som har måttet bytte jobb gått relativt fort å finne nye muligheter.

NHO lager hvert år et næringsbarometer som er en årlig rangering av de økonomiske prestasjonene og rammebetingelsene for næringslivet i norske kommuner – kalt Kommune NM. Rangeringen dekker fem temaområder: Næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse og kommuneøkonomi. Bærum kommune har i helt siden starten i 2012 vært blant de tre beste.

Multiconsult utarbeidet i 2018 en byindeks for å synliggjøre hvor fremtidsrettet 71 norske byer med mer enn 10 000 innbygger er. Byindeksen vurderer en rekke faktorer som på ulikt vis påvirker verdiskapings situasjonen i byene. Disse indikatorene deles inn i fire hovedkategorier; kultur for verdiskaping, økonomisk tetthet, steds kvalitet og kompetanse. Bærum kommune kom ut som nr. 1, tett fulgt av Sola og Stavanger kommune.

Sandvika er utpekt som regionby i areal-og transportplanen for Oslo og Akershus. De neste 10-15 årene vil byen få en omfattende transformasjon med bolig- og næringsutvikling. Viken fylkeskommune har vedtatt at nytt hovedkvarter skal lokaliseres i Sandvika fra 2023. Det er nødvendig å legge til ette for en bred og involverende byutviklingsprosess hvor Sandvika utvikles som en attraktiv og miljøvennlig by.

Bærum har et variert næringsliv som spenner fra konsernhovedkontorer til et mangfold av småbedrifter og enkeltmannsforetak. Det finnes livskraftige bedrifter overalt i kommunen; selv om det er et klart tyngdepunkt av de store bedriftene langs E-18 /jernbanen.

De siste årene har det skjedd store strukturelle endringer i kommunens næringsaktivitet. Åpningen av nye næringsarealer på Fornebu har resultert i at mange store nasjonale og internasjonale foretak har flyttet eller kommer til å flytte dit; eller til naboområdet Lysaker. Dette har i seg selv resultert i at den lokale næringsvirksomhetene innenfor produkter og tjenester har fått et økende marked, samt at andre underleverandørbedrifter også har etablert seg i kommunen for å kunne betjene de store aktørene på en god måte.

Av kommunens 4100 bedrifter har over 3700 av disse har færre enn 20 ansatte. Det finnes flere virksomheter innen de aller fleste næringssektorer. Dette gjør at næringslivet i regionen er meget robust; og kan tåle og absorbere markeds- og strukturendringer godt. Det har vært en jevn reduksjon av antall bedrifter innenfor tradisjonell mekanisk produksjon, logistikk/distribusjon og prosessindustri i kommunen; disse har enten avviklet eller etablert seg andre steder. Pr 2017 var de fire største bransjene (målt i omsetning) hhv og IKT/telekommunikasjon, bank og finans, ingeniørtjenester; samt olje-, gass- og energi-relatert virksomhet.

Antallet nye bedrifter til kommunen øker netto med ca 200 i året, de fleste av disse er, naturlig nok, små og mellomstore. Det er sannsynlig at denne trenden kommer til å fortsette de kommende årene. Det er derfor også sannsynlig at flere av de store næringsseiene som i dag huser én stor bruker; i framtiden vil komme til å bestå av mange ulike brukere fra flere bransjer. Samtidig vil det også komme ønsker om å konvertere deler av næringsseiene til boligformål.

2. Bærum – en attraktiv næringslivskommune

Næringsvennlig kommune

Kommunen ønsker å være **det gode vertskap** for regionens næringsliv. Det innebærer å ha fokus på alle de omkringliggende forhold som påvirker næringslivets muligheter for å lykkes. Det gode vertskap sørger for gode kommunale tjenester så som skole, barnehage og helse og omsorg. Det gode vertskap ønsker å tilby gode bymiljøer, gode tilbud av kultur, samt gode og varierte friluftaktiviteter. Det gode vertskap har fokus på et tilstrekkelig og variert boligtilbud for alle. Slik legger vertskapet til rette for godt og kortreist arbeidsliv for innbyggere. Videre er det viktig for kommunen som vertskap å bidra til effektiv infrastruktur gjennom et godt kollektivtilbud og bedre rammer for næringstransport. Det aller viktigste bidraget Bærum kommune derfor kan gjøre for å sikre stabilitet og vekst i næringslivet er derfor å levere gode og framtidrettede kommunale tjenester.

Kommunen som bedrift

Kommunen er selv en av de største næringslivsaktørene i kommunen, og er en stor kjøper av varer og tjenester lokalt og nasjonalt. Bærum kommune har som målsetting å utnytte denne posisjonen til å utvikle samarbeidet med næringslivet, slik at dette kan danne grunnlag for utvikling, omstilling og effektivisering av kommunale tjenester. Kommunen ser mulighetene til innovativ vekst og utvikling av egne tjenester, og ikke minst som et konkurransefortrinn for næringslivet selv, gjennom tett samarbeid og profesjonelle relasjoner.

Syssetting og fremtidig utvikling av arbeidsmarkedet krever ny innsikt og innsats. Kommunen ønsker å legge til rette for utvikling av kompetanse gjennom ulike initiativ, slik som hospitering, forskning og samarbeid for å sikre felles attraktivitet fremover.

Ved å arbeide for gode og profesjonelle samarbeidsrelasjoner i næringslivet, og ved å være en krevende kunde for leverandører etablerer vi en kunnskap i det lokale markedet som kan skaleres til andre markeder i Norge og også til andre land. Derved bygger vi videre på den i nasjonal sammenheng unike posisjonen Bærum allerede har som vertskap for landets største og mest komplette næringsregion.

Et næringsliv i endring

Med økende tilvekst av små og mellomstore virksomheter utfordres også den klassiske inndelingen i type næring. Mange virksomheter i dag opplever det allerede. Det vil si at man både arbeider med innovasjon, produktutvikling og forskning, produksjon og logistikk/distribusjon, samt salg og markedsføring av produkter og tjenester fra samme adresse uten at nødvendigvis bedriften behøver å være stor i antall ansatte eller areal. En vekst i antall virksomheter vil også føre til en vekst i støtte-funksjonene for de samme bedriftene; som for eksempel i tekniske tjenester, håndverks-fag, distribusjon etc. Dette er de typiske lokalt etablerte bedriftene som opererer i det lokale markedet.

Regionalt næringsliv

Kommunen og næringslivet kan i felleskap være pådriver for samfunnsutviklingen i regionen; i et nært samarbeide med omkringliggende kommuner. Næringsmessig er den viktigste samarbeidspartneren Nye Asker, som Bærum allerede lenge har hatt en nært næringsutviklings-samarbeide med. Strukturelt kompletterer næringene i disse to kommunene hverandre godt; og Asker kan bidra med areal til næringsutvikling innen for eksempel produksjon og logistikk som Bærum ikke har mulighet for å tilby.

I et nasjonalt og internasjonalt bilde er kommunens næringsliv en del av Osloregionen og det er viktig å bidra til at vårt næringsliv er synlig innad i regionen og at det samarbeides godt med å markedsføre regionen internasjonalt.

Med utvikling av hovedveinettet og jernbanen i regionene vil det være naturlig også å se mot et tettere nærings-samarbeide med Hole og Ringerike kommuner. Samtidig vil etableringen av Forneubanen mellom Fornebu og Blindern skape en meget sterk innovasjonsakse mellom universiteter, forskningsinstitutter og internasjonalt orientert næringsliv.